

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1033569/5

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי — אב"ד, הרב דוד גרוזמן, הרב אברהם דב זרביב

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד טל איטקין)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אביבית אמסטר-מטרי)

הנדון: חלוקת רכוש - איזון כספים שהופקדו לחשבון משותף

החלטה

בפנינו תביעה רכושית. נזכיר, בהחלטת בית הדין מיום כ"א במרחשוון תשע"ו (3.11.15) נאמר בין השאר:

רכוש לחלוקה בין הצדדים: דירה, זכויות פנסיוניות, חשבון בנק משותף. באת כוח הבעל מציגה עמדתה: הבעל מבקש לחלק את הרכוש בחלקים שווים.

טוענת באת כוח האישה: האישה מבקשת עקרונית חלוקה שווה. מונו שמאי ואקטואר. הצדדים נשואים 4.5 שנים, האישה עבדה מגיל 18, חסכה כספים רבים טרם הנישואין, עזבה את אינטל ועברה לאלביט בגלל תנאים טובים. הבעל דרש שהכול ייכנס לחשבון המשותף, ואז ביקש גירושין. אז את הכספים שהכניסה קודם, כולל כספי פיצויים, יש להעביר לה או לקזז.

ובכן, בענין זה, האקטואר יבחן בנפרד את הסכומים שהרוויחו שני הצדדים לפני הנישואין, אף אם הוכנסו לבסוף לחשבון משותף.

הצדדים קבלו בקניין פסיקת רכוש בהתאם למנהג המקובל במדינה, קרי: חוק יחסי ממון.

בית הדין מאשר את הסכמת הצדדים להתגרש.

הצדדים קיבלו את הצעת בית הדין כי הם יתגרשו עתה והכרעת הכתובה תיוותר לאחר הגט, כולל קיום דיון כמקובל, ככל שלא יושג הסכם.

יש לפתוח תיק לסידור גט.

שני הצדדים קבלו בקניין פסיקת כתובה על פי שיקול דעת רחב של בית הדין.

לאחר קבלת התמונה הכלכלית, בית הדין יפנה את הצדדים לניהול משא ומתן בפן הרכושי. בית הדין, בהכירו את באות כוח שני הצדדים, סבור כי זו בהחלט משימה אפשרית!

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כיום יש כבר דו"ח שמאי בתיק, הוגש אף דו"ח אקטואר, כולל תשובותיו לשאלות ההבהרה שהוצגו לו על ידי שני הצדדים, ונקבע דיון עיון בדו"ח זה לבקשת הנתבעת.

בפתח הדיון שני הצדדים מצהירים כי עדיין לא הושגה הסכמה.

טוענת ב"כ התובע: נסכים לגישור לאחר פריסת המפה הכלכלית, כולל הצגת נתוני האישה.

איזון הכספים שמוזגו לחשבון המשותף

טוענת ב"כ הנתבעת: יש כמה סוגיות על הפרק. לאישה אין עדיין תלושים. זה תיק להליך גישור. האקטואר ביקש החלטות שיפוטיות. יש לנו השגה באשר ליום הקובע. האקטואר קבע את יום ט"ו אלול תשע"ה (30.8.15) כיום הקובע, אך לשיטתנו היום הוא י' בסיון תשע"ה (28.5.15) שאז הבעל עזב את הבית. מאז אין להם התנהלות משותפת. ב-3 חודשים אלו הבעל לקח שלוש הלוואות. בסך 51,000 ש"ח, סך כולל. הוא נטל זאת לצרכיו והאישה לא צריכה להשתתף בכך. יש להוריד מחצית מכך. בנוסף, הבעל כפה על האישה להכניס לחשבון המשותף את כל חסכונותיה בסך 400,000 ש"ח. האקטואר התבקש לבדוק זאת. האקטואר כתב שהיא חסכה 221,000 ש"ח, אך הוא לא הכניס 85,000 ש"ח שעדיין סגורים בחשבון המשותף בתיק ניירות ערך, וכל זה מהכספים שלה שקבלה מאינטל. כן עוד 61,000 ש"ח ו 50,000 ש"ח, שהם שלה. כך שכל זאת יש להחשיב כחלק האישה, סה"כ 470,000 ש"ח. האקטואר ביקש החלטה שיפוטית. הוא עדכן את הניירות ערך, הוא טען שאם הכספים הופקדו לחשבון המשותף, זה הוכנס לחישוב. אך יש להחליט עקרונית, כי אם כך, אז יש לחשב בצורה זו גם על כספים של הבעל. לא ייתכן לומר שרק מה שחסך הבעל זה שלו. הם נשואים רק ארבע שנים ואין לומר שהיה שיתוף בהכנסת הכספים לחשבון המשותף. יש לנו כבר שמאות על הבית. יש משכנתא וסך שצריך להחזיר להורים. נותר 950,000 ש"ח משותפים לשניהם.

מגיבה באת כוח התובע: הבעל מצוי כשנתיים מחוץ לבית ומשלם הלוואות ומשכנתא ועוד, והאישה לא משתפת עמו בהלוואות. הם חיו יחד כשנה לפני הנישואין, החזיקו שלושה חשבונות בנקים, הבעל הכניס אז הרבה כספים לנישואין, הבעל גרע מחסכונותיו במשק הבית המשותף. הצדדים מיזגו בשנת 2010 את כל החשבונות שלהם, לאחר שהם הולידו ילדה ורכשו בית. הם אף חסכו כספים. הם מיזגו את החשבונות 4.5 שנים לפני פרוץ הסכסוך. הם נישאו בשנת 2010 וכמה חודשים אחר כך מיזגו את החשבונות. בית הדין רק ביקש לראות את הנתונים ולא הכריע בכך.

ומוסיפה באשר למועד הקובע: האקטואר קבע את יום ט"ו אלול תשע"ה (30.8.15), ליום הקובע, אך הקרע היה בחודש מאי 2015. האקטואר עבר לפי הנתונים שהוא קיבל. חבל לבחון שוב אחורה את הדו"ח מיום קודם. התובע הודה בהלוואה של ההורים. נסכים שיש לגרוע מחצית מהלוואה של 41,000 ש"ח שיתווסף לחלק האישה.

מגיבה באת כוח הנתבע: נסכים להצעה.

מוסכם כי באשר לסך של 10,000 ש"ח הנותרים, אלו שבמחלוקת, הטענה באשר להלוואה השניה, הם יותרו לגישור, בין למשא ומתן בין באות כוח הצדדים בין לגישור חיצוני, אם נאלץ להגיע לכך.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך ששאלת המועד הקובע, למעשה די פתורה.

באשר לכספי הצדדים שמוזגו לחשבון משותף, בית הדין קובע כי הם משותפים, והם יאוזנו בשווה. החלטה זו מבוססת על חוק יחסי ממון (הצדדים הסמיכו את בית הדין בקניין לחלוק הרכוש על פי חוק) וביחוד בהתאם לסעיף 5 לחוק. הרי אם היו הצדדים קונים דירה משותפת אשר תמורתה לא היתה מתקבלת בשווה מאת שניהם, אין חולק כי על פי חוק דירה זו תחולק בשווה, ובית הדין אינו מוצא עילה לחרוג מסברה זו כאשר מדובר במיזוג כספים בחשבון משותף. ואמנם, אם היו ממוזגים את החשבון בסמיכות לפרוץ הסכסוך, היה מקום לדון בשיתוף בטעות, בתרמית וכד', אולם בעת שהמיזוג של החשבונות בוצע לאחר הנישואין, ולאחר מכן הם חיו יחדיו עוד כמה שנים בהרמוניה ובנו בית במשותף והולידו ילדה, מסתבר שכוונתם היתה למיזוג מוחלט לכל דבר ולמתנה של אחד למשנהו, ואין בסיס לומר שלאחר שקיים סכסוך, המתנה תבטל. אף על פי דעת תורה, אדם שנתן מתנה לחברו ולאחר מכן נעשה שונאו, המתנה לא חוזרת (עי' חלקת מחוקק אבן עזר סימן צ"ט סק"ז).

בענין זה נדגיש – לעמדת בית הדין, חשבון משותף הוא ככל נכס משותף, ואף אם רשם הבעל לבדו חשבון על שם שני הצדדים, שני הצדדים הם בעליו ושניהם זכאים לקבל את מחציתו (כדין מתנה), וכל שכן, כששניהם הכניסו כסף לחשבון זה.

כך מקובל לפסוק בבתי הדין אף ביחס לחשבון בנק, וראה לדוגמה פס"ד בית הדין באשקלון (תיק 065175655), שם נאמר:

אלא מדובר בכסף שנמצא בחשבון המשותף שרשום על שם שניהם, וא"כ לפי ההלכה הצרופה גם בלי חוק יחסי ממון, אם הבעל רשם דירה או נכס או חשבון בנק על שם שניהם, ברור שאותו רכוש שייך לשניהם וכו', וא"כ בנידון שלנו וכו', שייכת לכל אחד מחצית מהכסף שנמצא בחשבון המשותף.

ואמנם, ידועה שיטתו של הגר"א אטלס זצ"ל, אב"ד חיפה, בתיק 5199/מח, שלא סבר כך (ראה שורת הדין כרך יא עמוד רעז, שם הובאה שיטתו שסבר שלא יעלה על הדעת שבעל שפותח חשבון בנק ע"ש שני הצדדים וכן הכנסותיו הולכות לשם, שמחצית הכסף הנמצא בחשבון המשותף שייך לאישה והוא מעניק לה בכל חודש חצי משכורתו במתנה), ברם נראה כי הסברה הפשוטה היא שאכן כל אחד מהצדדים בין בני זוג מתכוון לשותף לגמרי את בן זוגו בהכנסות המשותפות, וכל שכן כאשר שניהם מכניסים סך מסוים לחשבון, אף שלא שווה, כגון בנידון דנן (ונראה שבכגון זה, אף הגר"א אטלס זצ"ל היה מסכים שישנה אומדנא לשיתוף ולמתנה, ורק דיבר במקרה שרק הבעל מפקיד ולא האישה).

ואמנם, באשר לשני שותפים שמפקידים לחשבון משותף ישנה סברה שכאשר השיתוף לא מלא או רק בתחילתו, אין כוונת מתנה בשיתוף (אף לאור האמור בשו"ע חו"מ סימן קעו סעיף ה), משום ששיתוף נועד למטרות צדדיות ולא לשם מתנה, אך כאשר לבעל ואישה, שרוצים אחד בטובתו של השני וקיימת אהבה וחיבה ביניהם, נראה כאומדנא פשוטה כי בן זוג שמכניס כספים לחשבון המשותף או שרושם את החשבון גם על שם הצד השני, מתכוון למתנה ולשיתוף מלא, מתוך החיבה שביניהם.

וראה גם דברי הגר"ר אשר וייס שליט"א (שו"ת מנחת אשר ח"א סימן קט וכן סימן קי שם) על אודות הכספים שהופקדו לחשבון, שכתב: "דנראה פשוט דאדם קונה את הכסף המופקד בחשבון שכתב קנין גמור וכו', אף על פי כן ברור לענ"ד דחשבון קונה לו". כן חידש שם שבעל החשבון הוא בגדר מוחזק בכספים שבחשבון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כן מקובל לפסוק ביחס לדירות ונכסים אחרים שנרשמו בהסכמה על שם שני הצדדים, שהם שייכים לשניהם, אף שישנן דעות חלוקות בכך, כאמור בטור אבן העזר סימן פו ובדרכי משה ופרישה שם. (וראה האמור בשו"ע חו"מ סוף סימן סא. ועי' ש"ך שם ס"ק לט. כן עי' בסימן סב שם בפרטי הדינים, ברמ"א שם סעיף א, בש"ך שם ס"ק ז ובסמ"ע ס"ק ה. וידוע האמור בפסיקת בית הדין הרבני הגדול בהרכב הדיינים הגאונים הראשונים הגר"צ הגר"י ניסים זצ"ל, הגר"ב זולטי זצ"ל והגר"ש אלישיב זצ"ל, הובא בפד"ר כרך ו עמ' 377-384, שם כתבו: "זאת ועוד, לפי הנוהג כאן בארץ שעל עניני העברות בין איש לרעהו אם הוא מוכר או נותן מתנה, לאשר הכול מעבירים על ידי רשום בספרי האחוזה, אם כן יש לראות בזה קנין מדין סיטומתא").

לאור האמור, בית הדין קובע כי הכספים שמוזגו על ידי שני הצדדים בחשבון המשותף, שייכים לשניהם בשווה, ויאוזנו ויחולקו בשווה.

פירוק השיתוף ושמאות חוזרת

טוענת באת כוח התובע: התקיים דיון בבית משפט, הבעל הסכים לצאת מהבית, וביקש לקדם פירוק שיתוף, מונה שמאי, ניתנה חוות דעת לפני שנה, אך מאז היו שינויים רבים. שווי הבתים שם עלה. התובע משלם מאז משכנתא וכן דמי שכירות לעצמו והחזיר חובות. יש לפרק את השיתוף. יש הלוואת בלון שצריכה להיפרע, יש להתחיל את המכירה. כן יש לדון בדמי השימוש שתבע הבעל. בחוות דעת עדכנית יש לבחון אף זאת.

מגיבה באת כוח הנתבעת: המשכנתא משולמת בשווה. באשר לפירוק שיתוף, האקטואר עדיין לא סיים מלאכתו. באשר לדמי שימוש, הבעל הורחק מהבית, היתה אלימות כלפי האישה, הגענו להסכמה שהוא יצא. אם הבעל הורחק מחמת אלימות, אין לחייב את האישה בדמי שימוש. כך נפסק בבית המשפט. הוא זה שמנע מעצמו את השימוש. האישה מתלבטת לפירוק השיתוף, כי אולי מגיע לאישה כתובה ועוד כספים, ואז אולי הבית ישאר אצלה. הכתובה בסך 550,000 ש"ח.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים ההדדיות.

ובכן, בשאלות אלו נכריע להלן ונפרט המתווה להמשך הליך בתיק:

א. לאחר העיון והפעלת שיקול הדעת, בית הדין מאשר את חו"ד האקטואר רו"ח מר נתן שטרנפלד מיום י"ט אדר א' תשע"ו (28.2.16) ותשובותיו לשאלות ההבהרה מאת שני הצדדים מיום כ"ב סיון תשע"ו (28.6.16) ומיום כ"ה ניסן תשע"ו (3.5.16), ובהתאמה למה שכבר נפסק לעיל.

ב. בית הדין ממנה את השמאי מר אהרון ויסבלום (רח' מעלה השחרור 17 חיפה טל' 8662502-04 פקס 8662512-04) להערכה מחודשת של דירת הצדדים (עדכון חו"ד).

הצדדים חייבים לשתף עמו פעולה ככל אשר ידרשו.

מבוקשת חוות דעת השמאי (עדכון) בתוך 14 יום.

לאור העובדה כי מסתבר ששני הצדדים ירוויחו מכך, ככל שיבחרו למכור את הדירה, עלות השמאי תחול על שני הצדדים בשווה.

ג. לאחר קבלת חו"ד השמאי (עדכון) ולאור ההכרעות שכבר הובאו עד כה, בית הדין סבור כי קיים בסיס נרחב למשא ומתן בין הצדדים בכל נסיבות וגורמי התיק.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין מצפה כי במסגרת המשא ומתן, תושג הסכמה.

בהחלטתו המצוטטת מעלה כתב בית הדין בין השאר כי:

לאחר קבלת התמונה הכלכלית, בית הדין יפנה את הצדדים לניהול משא ומתן בפן הרכושי.

בית הדין, בהכירו את באות כוח שני הצדדים, סבור כי זו בהחלט משימה אפשרית!

ועתה, ביתר שאת, בית הדין מתרשם ונוטה להשתכנע כי המשימה תצלח.

הצדדים ינהלו משא ומתן בתוך 21 יום לאחר קבלת חו"ד השמאי (עדכון), וידווחו לבית הדין בתום התקופה.

ד. אם מכל סיבה שהיא המשא ומתן בין הצדדים לא יצליח, בית הדין ישקול להפנות את שני הצדדים לגישור מקצועי, אצל מגשר שייבחר על ידי בית הדין.

בשל העובדה שגישור עולה כסף ובשל העובדה כי שהליך זה עלול לקחת פרק זמן ארוך דבר שאינו משרת את טובת הצדדים, בית הדין מקווה מאוד שלא נאלץ להגיע לכך!

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ב בכסלו התשע"ז (12/12/2016).

הרב אברהם דב זרביב

הרב דוד גרוזמן

הרב יצחק אושינסקי — אב"ד